

การใช้ กัญชา กัญชง

เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

วิภาพร พนาพิศาล

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้
กัญชา-กัญชง
เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

ผู้จัดทำ

แผนงานวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ จุฬาฯ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

การใช้กัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

พิมพ์ครั้งที่ 1 15 พฤศจิกายน 2564

ผู้จัดทำ แผนงานวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ จุฬาฯ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ที่ปรึกษา วิทยา กุลสมบุรณ์
วรวิทย์ กิตติวงศ์สุนทร
วรรณา ศรีวิริยานุภาพ

บรรณาธิการ สรชัย จำนียรดำรงการ

ผู้เขียน วิภาพร พนาพิศาล

ประสานงาน สรวิโรจน์ สุขมลสันต์

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร.0-2218-8445 โทรสาร 0-2251-3531

<http://www.thaihealthconsumer.org>

e-mail: consumer_sss@yahoo.com

สนับสนุน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำนำ

สภาเภสัชกรรม ร่วมกับ ศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย-สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดทำโครงการจัดการความรู้เกี่ยวกับกัญชาและผลิตภัณฑ์กัญชา-กัญชง เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ (1) กัญชากับการควบคุมตามกฎหมาย (2) ความรู้พื้นฐานทางพฤกษศาสตร์เกี่ยวกับพืชกัญชา (3) ข้อมูลที่จำเป็นในการวางระบบกำกับดูแลกัญชาและกัญชง (4) การจัดการความรู้ยากัญชาสำหรับเภสัชกร (5) การใช้กัญชา-กัญชง เป็นอาหาร และ (6) การใช้กัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง โดยได้เรียนเชิญนักวิชาการจากคณะเภสัชศาสตร์และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ทำการจัดการความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับกัญชาและผลิตภัณฑ์กัญชา-กัญชงในประเด็นต่าง ๆ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างผู้เขียน บรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุงเอกสารวิชาการจัดการความรู้และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

หนังสือ “การใช้กัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง” เล่มนี้ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับกัญชาโดยเนื้อหาประกอบด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ประสพการณ์การใช้ในต่างประเทศ การอ้างประโยชน์และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ปริมาณที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ และข้อเสนอแนะในการควบคุมการโฆษณา เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้เรื่องการใช้ กัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ทั้งในด้านกฎหมาย ประสพการณ์การใช้ ความปลอดภัย และการควบคุมการโฆษณา

หวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเภสัชกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

รศ. ดร. ภาณุ จิราพร ลิ้มปานานนท์

นายกสภาเภสัชกรรม

รศ. ดร. ภาณุ วรรณา ศรีวิริยานุกาพ

ผู้จัดการศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

15 พฤศจิกายน 2564

สารบัญ

วัตถุประสงค์

06

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง

06

สหภาพยุโรปกับการใช้สารที่ได้มาจากกัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

09

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ประสบการณ์การใช้ในต่างประเทศ

11

เอกสารแสดงคุณภาพของวัตถุดิบ

13

การอ้างประโยชน์และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

15

ข้อเสนอแนะในการควบคุมการโฆษณา

17

เอกสารอ้างอิง

19

การใช้กัญชา-กัญชง

เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

ในอดีต มีการปลูกกัญชง (hemp) เพื่อนำเอาเส้นใยมาทำกระดาษหรือเสื้อผ้ามาช้านาน ส่วนเมล็ดกัญชงก็มาพบในภายหลังว่ามีคุณค่าทางโภชนาการด้วย ปัจจุบัน กัญชงได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นสำหรับประโยชน์ของสารในกลุ่มแคนนาบินอยด์ (cannabinoids) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สารแคนนาบิไดโอด (cannabidiol, CBD) มีการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อผิวหนังที่รวมถึงการรักษาโรคผิวหนังบางชนิด (Baswan et al, 2020) ด้วย กัญชงจึงเป็นหนึ่งในกลุ่มพืชที่จะนำมาพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย ช่อดอกและใบของกัญชงมีสารประกอบ CBD สูง แต่ก้าน เมล็ดและส่วนอื่นๆ ของกัญชงมี CBD น้อยถึงไม่มีเลย เมล็ดกัญชงมีกรดไขมันโอเมก้า 3 (omega 3) ที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีโปรตีนสูง พบว่า มีการนำเอาน้ำมันกัญชง หรือสารสกัดจากเมล็ดกัญชงมาผสมในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เพื่อให้ความชุ่มชื้นกับผิวหนังและริมฝีปาก

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนา กัญชาและกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเน้นในด้านสุขภาพและในอุตสาหกรรมต่างๆ ดังนั้น ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 พ.ศ. 2563 ยกเว้นให้ บางส่วนของพืชกัญชา/กัญชง ไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ทำให้สามารถใช้ส่วนของพืชกัญชา/กัญชง ที่ได้รับการยกเว้น มาผสมในเครื่องสำอางได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนของกัญชา/กัญชงที่ได้รับการยกเว้นไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 พ.ศ. 2563 ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2563

ส่วนของกัญชาที่ได้รับการยกเว้น	ส่วนของกัญชงที่ได้รับการยกเว้น
(ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก	(ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก
(ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย	(ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย
(ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบินอยด์เป็นส่วนประกอบ และถ้ามีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) จะต้องไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก	(ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบินอยด์เป็นส่วนประกอบ และถ้ามีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) จะต้องไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก
(ง) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชา และถ้ามีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) จะต้องไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก	(ง) เมล็ดกัญชง (hemp seed), น้ำมันจากเมล็ดกัญชง (hemp seed oil) หรือสารสกัดจากเมล็ดกัญชง (hemp seed extract)
	(จ) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชง และถ้ามีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) จะต้องไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการควบคุมกำกับดูแลการใช้กัญชาและกัญชงเป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้กัญชาและกัญชงเป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ในประเทศอื่น
3. นำเสนอแนวทางในการกำกับดูแลการใช้กัญชาเป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การใช้ส่วนของกัญชาในเครื่องสำอาง พ.ศ. 2564 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การใช้ส่วนของกัญชงในเครื่องสำอาง พ.ศ. 2564 ลงในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 โดยเนื้อหาของประกาศ 2 ฉบับดังกล่าวเป็นการกำหนดเงื่อนไขและค่าเตือน ที่รวมถึงปริมาณสารสำคัญในการใช้กัญชาและกัญชงในเครื่องสำอางต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

น้ำมันหรือสารสกัดจากเมล็ดกัญช

กลุ่มเครื่องสำอาง

ทุกประเภท เช่น สบู่ แชมพู ครีมนวดผม โฟมล้างหน้า ครีมบำรุงผิวหน้า โลชั่นบำรุงผิว ผงขัดผิว ลิปสติก

เงื่อนไข

1. ในกรณีวัตถุดิบ สาร THC ปนเปื้อนจะต้องไม่เกิน 0.2 % w/w
2. ในกรณีเครื่องสำอางพร้อมใช้ สาร THC ปนเปื้อนจะต้องไม่เกิน 0.2 % w/w ยกเว้นผลิตภัณฑ์รูปแบบแคปซูลเจลาตินนิ่ม (soft gelatin capsules) หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในช่องปาก หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บริเวณจุดซ่อนเร้น สาร THC ปนเปื้อนจะต้องไม่เกิน 0.001 % w/w
3. กฎหมายมิได้กำหนดความเข้มข้นสูงสุดที่อนุญาตให้ใช้ แต่จะต้องแจ้งร้อยละโดยน้ำหนัก (% w/w) ของสารสกัด/น้ำมันจากเมล็ดกัญชงในใบรับรองการตรวจวิเคราะห์วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (certificate of analysis) เพื่อให้สามารถคำนวณกลับได้ว่า ปริมาณสาร THC ที่ปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์นั้น เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

คำเตือน

1. ห้ามรับประทาน (เฉพาะรูปแบบน้ำมันและแคปซูลเจลาตินนิ่ม)
2. ผลิตภัณฑ์อาจก่อให้เกิดการแพ้ได้
3. หากใช้แล้วมีความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น ต้องหยุดใช้และปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

เมล็ด (เฉพาะกัญช) ใบ เปลือก ลำต้น กิ่งก้าน เส้นใย (มักจะแปรรูปเป็นชิ้นส่วน/ผง/สารสกัด)

กลุ่มเครื่องสำอาง

เครื่องสำอางที่ใช้แล้วล้างออก เช่น สบู่ แชมพู ครีมนวดผม โฟมล้างหน้า ผงขัดผิว

เงื่อนไข

1. ห้ามใส่ลงในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในช่องปากหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบริเวณจุดซ่อนเร้น
2. ในกรณีเครื่องสำอางพร้อมใช้ สาร THC ปนเปื้อนจะต้องไม่เกิน 0.2 % w/w

คำเตือน

1. ผลิตภัณฑ์อาจก่อให้เกิดการแพ้หรืออาจระคายเคืองผิวหนังได้
2. หากใช้แล้วมีความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น ต้องหยุดใช้และปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

CBD หรือสารสกัด CBD ที่มีปริมาณ THC น้อยกว่า 0.2 % w/w

กลุ่มเครื่องสำอาง

ทุกประเภท เช่น สบู่ แชมพู ครีมนวดผม โฟมล้างหน้า ครีมบำรุงผิวหน้า โลชั่นบำรุงผิวกาย ผงขัดผิว
ลิปสติก

เงื่อนไข

1. ความเข้มข้นสูงสุดของ CBD ในเครื่องสำอางพร้อมใช้คือ 1 % w/w
2. ห้ามใส่ลงในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในช่องปากหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบริเวณจุดซ่อนเร้น
3. วัตถุดิบที่ใช้หากมีสาร THC ปนเปื้อน จะต้องไม่เกิน 0.2 % w/w
4. ในกรณีเครื่องสำอางพร้อมใช้รูปแบบน้ำมัน หรือผลิตภัณฑ์รูปแบบแคปซูลเจลลาดินนึ่ง หากมีสาร THC ปนเปื้อน จะต้องไม่เกิน 0.001 % w/w

(เพิ่มเติม)

1. ต้องแสดงความเข้มข้นของสารแคนนาบิไดโอดในฉลากเป็นร้อยละโดยน้ำหนัก (weight by weight) หรือข้อความอื่นในทำนองเดียวกัน
2. ห้ามใช้สารแคนนาบิไดโอดที่ได้จากการสังเคราะห์ (synthetic cannabidiol)

คำเตือน

สำหรับผลิตภัณฑ์รูปแบบน้ำมันหรือรูปแบบแคปซูลเจลลาดินนึ่ง

1. ห้ามรับประทาน
 2. ผลิตภัณฑ์อาจก่อให้เกิดการแพ้หรืออาการระคายเคืองผิวหนังได้
 3. หากใช้แล้วมีความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น ต้องหยุดใช้และปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร
- สำหรับผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่นๆ นอกจากผลิตภัณฑ์รูปแบบน้ำมันหรือรูปแบบแคปซูลเจลลาดินนึ่ง
1. ผลิตภัณฑ์อาจก่อให้เกิดการแพ้หรืออาการระคายเคืองผิวหนังได้
 2. หากใช้แล้วมีความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น ต้องหยุดใช้และปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

สหภาพยุโรปกับการใช้สารที่ได้มาจากกัญชา-กัญชง เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

จากฐานข้อมูล Cosmetic ingredients and substances ของสหภาพยุโรป พบว่า อนุญาตให้ใช้กัญชง *Cannabis sativa* หรือ hemp ทั้งรูปแบบน้ำมันหรือสารสกัดจากส่วนต่างๆ เช่น เมล็ด แคลลัส ดอก ใบ หรือลำต้น รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้กัญชง *Cannabis sativa* หรือ hemp เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอางที่ผลิตในสหภาพยุโรป

รายการ	INCI Name/Substance	รายการ	INCI Name/Substance
1	Behenyl Cannabis Seedate	21	<i>Cannabis sativa</i> Seed Water
2	Cannabinoids	22	<i>Cannabis sativa</i> Seedcake
3	Cannabis And Cannabis Resin; <i>Cannabis sativa</i> , Extract	23	<i>Cannabis sativa</i> Seedcake Powder
4	<i>Cannabis sativa</i> Callus Culture Lysate Extract	24	<i>Cannabis sativa</i> Sprout
5	<i>Cannabis sativa</i> Callus Extract	25	<i>Cannabis sativa</i> Sprout Extract
6	<i>Cannabis sativa</i> Callus Lysate	26	<i>Cannabis sativa</i> Stem Extract
7	<i>Cannabis sativa</i> Extract	27	<i>Cannabis sativa</i> Stem Powder
8	<i>Cannabis sativa</i> Flower Extract	28	Cannabis Seed Oil Dimer Dilinoleyl Esters/Dimer Dilinoleate Copolymer
9	<i>Cannabis sativa</i> Flower/Leaf Extract	29	Capryl Cannabis Seedate
10	<i>Cannabis sativa</i> Flower/Leaf/Stem Extract	30	Decyl Hempseedate
11	<i>Cannabis sativa</i> Flower/Leaf/Stem Oil	31	Ethyl Cannabis Seedate
12	<i>Cannabis sativa</i> Flower/Leaf/Stem Water	32	Hydrogenated <i>Cannabis sativa</i> Seed Oil
13	<i>Cannabis sativa</i> Leaf Extract	33	Hydrogenated Hemp Seed Oil
14	<i>Cannabis sativa</i> Leaf/Stem	34	Hydrolyzed <i>Cannabis sativa</i> Seed Extract
15	<i>Cannabis sativa</i> Leaf/Stem Water	35	Hydrolyzed Hemp Seed Extract
16	<i>Cannabis sativa</i> Seed Extract	36	Isostearyl Cannabis Seedate
17	<i>Cannabis sativa</i> Seed Oil	37	Poly(Dimer Hemp Seed Oil)
18	<i>Cannabis sativa</i> Seed Oil Glycereth-8 Esters	38	Potassium Hemp Seedate
19	<i>Cannabis sativa</i> Seed Oil Peg-8 Esters	39	Stearyl Cannabis Seedate
20	<i>Cannabis sativa</i> Seed Oleosomes		

อ้างอิงจาก : <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/cosing/index.cfm?fuseaction=search.simple>

ทั้งนี้ กากหรือเศษของเมล็ดกัญชงที่เหลือจากการหีบน้ำมัน (*Cannabis sativa* seedcake) อาจเป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอางที่สามารถทำหน้าที่เป็นสารขัดผิว (abrasive) และมีผลในการบำรุงผิว (skin conditioning) ตามรูปที่ 1 โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับปริมาณ THC ในน้ำมันว่า ต้องไม่เกิน 0.2 % โดยน้ำหนัก

รูปที่ 1 หน้าที่ของกากหรือเศษของเมล็ดกัญชงที่เหลือจากการหีบน้ำมัน (*Cannabis sativa* seedcake) ที่อาจใช้ในเครื่องสำอาง อ้างอิงฐานข้อมูล CosIng ของสหภาพยุโรป

Ingredient : CANNABIS SATIVA SEEDCAKE

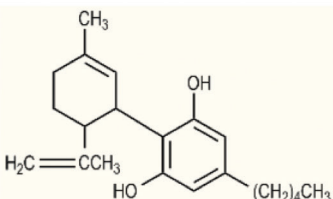
INCI Name	CANNABIS SATIVA SEEDCAKE
Description	Cannabis Sativa Seedcake is the residue from the expression of oil from the seeds of Cannabis sativa, Cannabaceae.
CAS #	
EC #	
Cosmetics Regulation provisions 	
Functions	• ABRASIVE • SKIN CONDITIONING
SCCS opinions	
Identified INGREDIENTS or substances e.g.	

จากฐานข้อมูล CosIng ของสหภาพยุโรป พบว่า การใส่สาร CBD ในเครื่องสำอางเป็นไปเพื่อ 1) ลดความมัน (anti-sebum) 2) ต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) 3) บำรุงผิว (skin conditioning) และ 4) ปกป้องผิว (skin protecting) ทั้งนี้ มีข้อกำหนดว่า ปริมาณ THC ในน้ำมันต้องไม่เกิน 0.2 % โดยน้ำหนัก

รูปที่ 2 หน้าที่ของสาร CBD ที่อาจใช้ในเครื่องสำอาง อ้างอิงฐานข้อมูล CosIng ของสหภาพยุโรป

Ingredient : CANNABIDIOL - DERIVED FROM EXTRACT OR TINCTURE OR RESIN OF CANNABIS

INCI Name	CANNABIDIOL - DERIVED FROM EXTRACT OR TINCTURE OR RESIN OF CANNABIS
Description	
CAS #	13956-29-1
EC #	
Cosmetics Regulation provisions 	
Functions	• ANTI-SEBUM • ANTIOXIDANT • SKIN CONDITIONING • SKIN PROTECTING
SCCS opinions	
Identified INGREDIENTS or substances e.g.	

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ประสบการณ์การใช้ในต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประเทศสหรัฐอเมริกา อนุมัติผลิตภัณฑ์ Epidiolex[®] ในปี ค.ศ. 2018 เป็นยาที่ต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์ เพราะมี CBD เป็นสารออกฤทธิ์ทางเภสัชกรรม (active pharmaceutical ingredient: API) ส่งผลกระทบต่อการใช้สารนี้ในผลิตภัณฑ์สุขภาพประเภทอื่น ๆ เช่น อาหาร อาหารเสริม เครื่องสำอาง หรือแม้แต่ยาประเภท over the counter drugs (OTC)

ในอดีต คือปี ค.ศ. 1948 ผลิตภัณฑ์แชมพูที่ชื่อการค้าว่า Helene Curtis Egg Shampoo (NIH, 1948) ระบุว่ามีส่วนผสม ถูกศาลตัดสินไม่อนุญาตให้บริษัทกล่าวอ้างว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีเป็นส่วนประกอบ เพราะเป็นคำกล่าวอ้างที่ถือเป็นเรื่องเท็จและก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เนื่องจากไขที่เป็นส่วนผสมอยู่มีปริมาณในระดับต่ำมากจนยากแก่การพิสูจน์ว่าจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริง ส่วนสาร CBD นั้น เมื่อได้รับอนุมัติเป็นยาแล้ว ก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์อีกว่า สาร CBD ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจะให้ผลเป็นไปตามนิยามของเครื่องสำอาง ที่มีใช้ผลของยา การพิสูจน์อาจเป็นไปได้

เลย ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงเป็นเหตุให้บางประเทศหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า CBD และเครื่องสำอางที่มี ส่วนผสมของ CBD ต้องไม่อ้างสรรพคุณใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาหรือการรักษาโรค เช่น ด้านการอักเสบ รักษาสิว

ปัจจุบัน การเพาะปลูกกัญชงเป็นแหล่งสำคัญของสาร CBD จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการ ควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ รวมทั้งมีการศึกษาคุณสมบัติเฉพาะของสาร CBD ที่สกัดได้ แต่ยังคงต้องการ การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนประโยชน์ของ CBD ในเครื่องสำอาง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับปริมาณ CBD ที่ใช้ในผลิตภัณฑ์วัตถุประสงค์ต่างๆ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์และสร้างความ มั่นใจให้แก่ผู้บริโภค

แคนาดา

ประเทศแคนาดา (Faken, 2019) ห้ามใช้กัญชา กัญชง หรือพืชตระกูล Cannabis และรวมไปถึง tetrahydrocannabinol (THC), delta-9-tetrahydrocannabinol, cannabidiol, cannabinol, สารสกัดช่อดอก (*Cannabis sativa* flower extract), สารสกัดช่อดอก ใบและลำต้น (*Cannabis sativa* flower/leaf/stem extract) ยกเว้นกัญชงที่อนุญาตให้ใช้ทางอุตสาหกรรม ซึ่งเรียกว่า industrial hemp จะมี THC น้อยกว่า 0.3 % w/w ในช่อดอกและใบ และน้ำมันจากเมล็ดกัญชง (*Cannabis sativa* seed oil หรือ hemp seed oil) และสารไฮโดรไลซ์โปรตีนของเมล็ดกัญชง (hydrolyzed hemp seed protein) ซึ่งในผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอางจะต้องไม่พบสารไฟโตแคนนาบินอยด์ (phytocannabinoid) และปริมาณ delta-9-tetrahydrocannabinol จะต้องไม่เกิน 10 ไมโครกรัมต่อกรัม

ออสเตรเลีย

อย.ของประเทศออสเตรเลีย (The Office of Drug Control, 2019) ไม่อนุญาตให้ใช้น้ำมันกัญชง ในเครื่องสำอาง และจัดสารสกัดจากกัญชาเป็นยาตามกฎหมาย จึงไม่สามารถใช้ในเครื่องสำอางได้ จะได้รับการยกเว้นเฉพาะที่ได้รับอนุมัติโดยหน่วยงานกำกับดูแลของออสเตรเลีย (Therapeutic Goods Administration: TGA) ภายใต้ Therapeutic Goods Act 1989 ผลิตภัณฑ์ที่อ้างสรรพคุณทางการรักษา (therapeutic claim) ต้องมีการขึ้นทะเบียนก่อนจำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ที่มีสารหรือส่วนประกอบซึ่งได้มาจากกัญชง สามารถนำเข้าประเทศออสเตรเลียได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตก่อน โดยมีเงื่อนไขว่า ผลิตภัณฑ์นั้นจะต้อง 1) ไม่มียาตัวอื่น 2) ไม่มีส่วนประกอบ (หรือสารสกัด) ของต้นกัญชา/กัญชง (ยกเว้นสารสกัดจากเมล็ดกัญชง) 3) ต้องมีปริมาณทั้งหมดของ cannabidiol (CBD) ในน้ำมันเมล็ดกัญชง น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.0075 % (75 มิลลิกรัม/กิโลกรัม) และ 3) ปริมาณ tetrahydrocannabinol (THC) ทั้งหมดในน้ำมัน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.005 % (50 มิลลิกรัม/กิโลกรัม)

นิวซีแลนด์

อนุญาตให้ใช้กัญชา-กัญชงเฉพาะในยาและอาหารเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ในเครื่องสำอาง

จีน

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของ ประเทศจีนประกาศให้กัญชาและ CBD เป็นรายการต้องห้ามในบัญชีรายการวัตถุอันตรายเครื่องสำอาง ประกอบด้วย *Cannabis sativa* fruit, *Cannabis sativa* leaf extract, *Cannabis sativa* seed oil and cannabidiol (CBD) ซึ่งก่อนหน้านี้ เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของ CBD จากกัญชง และผลิตภัณฑ์ที่มี THC น้อยกว่า 0.3 % w/w ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายในตลาดจีน การศึกษาบางชิ้นแสดงให้เห็นถึง ประโยชน์ของส่วนผสมเหล่านี้สำหรับผิวหนังในแง่ของเครื่องสำอาง ซึ่งน้ำมันกัญชง เมล็ดกัญชง และ CBD นั้น เป็นที่ทราบกันดีว่ามีประโยชน์ต่อผิวหนัง เช่น ให้ความชุ่มชื้นและลดการอักเสบ ผู้บริโภค ชาวจีนสนใจแบรนด์ต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ คาดว่าจะประสบปัญหาการลักลอบนำเข้าตามชายแดน มากขึ้นด้วย

เอกสารแสดงคุณภาพของวัตถุดิบ

ปรากฏในเอกสารคำแนะนำสำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของกัญชา กัญชง ใน product information file (PIF) ของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนั้นๆ

ใบรับรองการวิเคราะห์ [certificate of analysis: COA]

คือ เอกสารที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการขององค์กร หรือบุคคลที่สามที่ได้รับการรับรอง โดยจะ ตรวจสอบอย่างเป็นทางการว่าวัตถุดิบสารสกัดกัญชา/ สารสกัดกัญชง/ CBD ตรงตามพารามิเตอร์และ คุณภาพที่กำหนดไว้ล่วงหน้าหรือเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายหรือไม่ การตรวจสอบควรยืนยัน ว่าส่วนผสมที่ระบุไว้บนฉลากตรงกับส่วนผสมในผลิตภัณฑ์และปราศจากสารพิษและสารปนเปื้อนที่เป็น อันตราย ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3 ตัวอย่างเอกสารใบรับรองคุณภาพสาร CBD (Cohen, 2020)

Steep Hill Arkansas
11711 HERMITAGE ROAD, SUITE #5,
LITTLE ROCK, AR 72211
LICENSE #: BL157155

CERTIFICATE OF ANALYSIS
Accreditation # 87338

Sample Name: CBD Clinic Level 3 Cream
Steep Hill ID: AR79015
Batch ID: V0419353
State ID: Job 1947
Sample Type: Topical
Date Received: 12/20/2019
Date Reported: 12/24/2019
Pkg. Mass: 81 g

Customer: Aidance Skincare & Topical Solutions
184 Burnside Avenue Address is in Rhode Island
Woonsocket, RI 02895

Cannabinoid Results – Standard Potency
Standard potency analysis utilizing Ultra High Performance Liquid Chromatography (UHPLC; SOP-068-AR)
12/24/2019

Analyte	%	mg/g	mg/pkg	LOD mg/g	LOQ mg/g
CBD	0.50	5.0	410	0.0061	0.020
CBDA	ND	ND	ND	0.0060	0.0199
THC	ND	ND	ND	0.0067	0.022
THCA	ND	ND	ND	0.0029	0.0096
Total	0.50	5.0	410		

Total THC	Total CBD
Not Detected	0.50 %
Not Detected	5.0 mg/g
Not Detected	410 mg/pkg

ความสำคัญของ COA

เอกสาร COA เป็นเอกสารสำคัญในการประกันคุณภาพและความปลอดภัยสำหรับผู้ผลิตและผู้บริโภคเครื่องสำอาง (Cohen, 2020) ประกอบด้วยการตรวจสอบความถูกต้องของส่วนประกอบ (ingredient verification) ความบริสุทธิ์ (purity) ปริมาณสารแคนนาบินอยด์ (cannabinoid) และอื่นๆ

- **ความมีอยู่จริงของส่วนผสม (ingredient certainty)** เอกสาร COA พิสูจน์การมีอยู่ของสารที่ผลิตภัณฑ์อ้างว่ามีและถือเป็นหลักฐานเอกสารที่ดำเนินการโดยหน่วยงานที่เป็นกลาง เพื่อรับประกันว่า ผลิตภัณฑ์นั้นๆ มีสารหรือส่วนผสมตามที่ระบุไว้บนฉลาก

- **ความบริสุทธิ์ (purity)** ความบริสุทธิ์ของผลิตภัณฑ์กัญชาและกัญชงมีความสำคัญมากเนื่องจากพืชในตระกูลกัญชาและกัญชงเป็น **“พืชพื้นฟู”** นิยมปลูกเพื่อฟื้นฟูสภาพดินที่ปนเปื้อน ผลการศึกษาหนึ่ง (Linger et al, 2002; Girdhar et al, 2014) ระบุว่า “กัญชงสามารถดูดซับกักเก็บปริมาณมากในดิน เช่น ตะกั่ว แคดเมียม แมกนีเซียม ทองแดง โครเมียม และโคบอลต์” ที่อาจเป็นอันตรายหากมีการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย

- **การทดสอบตัวทำละลายตกค้าง (residual solvents)** สำนักงานอาหารและยา นิยาม “ตัวทำละลายตกค้างในเภสัชภัณฑ์” หมายถึง สารระเหยเคมีอินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตยาหรือสารช่วยทางเภสัชภัณฑ์ หรือในการเตรียมผลิตภัณฑ์ยา ซึ่งเป็นตัวทำละลายที่ไม่ได้ถูกกำจัดออกอย่างสมบูรณ์ระหว่างกระบวนการผลิต”

วิธีการสกัดที่ใช้กันมากที่สุดในการสกัด CBD จากกัญชง คือ การสกัดด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เนื่องจากปลอดภัย และให้ CBD ที่บริสุทธิ์ที่สุด ในวิธีนี้ ก๊าซ CO₂ ทำหน้าที่เป็น

ตัวทำละลายที่อุณหภูมิและความดันที่แน่นอน แต่ไม่มีอันตรายใดๆ ขณะที่วิธีการอื่นมักไม่ได้สาร CBD บริสุทธิ์ เช่น การกลั่นด้วยไอน้ำและการสกัดด้วยตัวทำละลายอื่น ๆ ตัวทำละลายที่เหลืออยู่อาจเป็นสารก่อมะเร็ง หรือเป็นพิษต่อระบบประสาท หากได้รับอย่างต่อเนื่อง

- **การประเมินปริมาณ delta-9-tetrahydrocannabinol (THC)** เอกสาร COA แสดงการตรวจสอบปริมาณของ THC ในผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสารแคนนาบินอยด์ในกัญชาที่มีฤทธิ์ต่อจิตประสาท แม้ว่าผลิตภัณฑ์ CBD ที่ถูกกฎหมายทั้งหมดนั้นได้มาจากกัญชง (*Cannabis Sativa* L.) ซึ่งมีความเข้มข้นของ THC ต่ำมาก และเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย เป็นสิ่งสำคัญในการประกันสาร CBD ในเครื่องสำอางเป็นไปตามเงื่อนไขการใช้ในผลิตภัณฑ์ตามกฎหมาย ตามกฎหมายของประเทศไทย กฎหมายกำหนดให้ความเข้มข้นของ THC ต่ำ ไม่เกิน 0.2 % w/w บนพื้นฐานของน้ำหนักแห้ง สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่วนของกัญชา หรือกัญชงในเครื่องสำอาง

- **ความปราศจากเชื้อจุลินทรีย์ (microbial purity)** การปนเปื้อนจุลินทรีย์ รวมทั้งยีสต์ และรา อาจมีอยู่ในพืชและส่งผลเสียต่อสุขภาพ การตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการปนเปื้อนจุลินทรีย์เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูงในการปนเปื้อนจุลินทรีย์ อีกทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื้อเติบโตได้ง่ายเนื่องจากมีปริมาณน้ำสูง

การอ้างประโยชน์และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

ประโยชน์ของสาร CBD ต่อผิวหนัง

จากงานวิจัยจำนวนมากในหลายปีที่ผ่านมา พบรายงานประโยชน์ของ CBD สำหรับผิวหนัง เช่น ลดการอักเสบของผิว (Jastrzab et al, 2019; Oláh et al, 2014; Sangiovanni et al, 2019) ลดความเจ็บปวด (Fine & Rosenfeld, 2013) รักษาโรค melanoma (Hwang et al, 2017) บรรเทาอาการปวดและเร่งการสมานของบาดแผล (Chelliah et al, 2018) บรรเทาอาการคัน แต่ก็ยังเป็นเพียงรายงานการวิจัย ซึ่งสำนักงานอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา ยังไม่มีการอนุมัติการใช้สาร CBD สำหรับการรักษาอาการเหล่านี้หรืออาการอื่นใดที่ได้กล่าวถึง

สำหรับการศึกษาทางคลินิก (Palmieri et al, 2019) นั้น มีการใช้สาร CBD เพื่อรักษาโรค สะเก็ดเงิน กลาก ผื่นภูมิแพ้ และป้องกันการเกิดแผลเป็น พบว่า สาร CBD สามารถทำให้บริเวณแห้งกร้านจากโรคสะเก็ดเงินระดับรุนแรง มีความชุ่มชื้นและยืดหยุ่นได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยในเซลล์เพาะเลี้ยง (Wilkinson & Williamson, 2007) ที่พบว่า สาร CBD ทำหน้าที่ในการรักษาโรค สะเก็ดเงินโดยมีผลต่อเซลล์ผิวหนังเคราติโนไซต์ (keratinocytes) ของมนุษย์

การศึกษายังระบุด้วยว่าสาร CBD สามารถควบคุมความสมดุลของการแบ่งตัวชั้นผิวหนัง epidermis ผ่าน receptor CB1 (Maccarrone et al, 2003; Tóth et al, 2011) และลดการตอบสนอง

ต่อสารก่อการแพ้ประเภทฮีสตามีนในผิวหนังมนุษย์ (Dvorak et al, 2003; Spradley et al, 2012) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สาร CBD ในการรักษาอาการอักเสบของผิวหนัง เนื่องจากความสามารถในการลดการแบ่งตัวของเซลล์ไขมัน (sebocytes) ในหลอดทดลอง (Oláh et al, 2014) และรายงานเกี่ยวกับการใช้ CBD เพื่อรักษาโรคผิวหนังที่พบได้น้อย และลดพุ่มของผิวหนังประเภท blister จากเชื้อ *Epidemolysis bullosa* โดยพบว่าผู้ป่วยหายเร็วขึ้น มีอาการปวดและพุ่มของผิวหนังน้อยลง (Chelliah et al, 2018)

รายงานการวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสาร Journal of the American Academy of Dermatology (Mounessa et al, 2017) มีการแยกสารที่เป็นองค์ประกอบของกัญชาและกัญชงที่มีผลต่อผิวหนังหรือโรคทางผิวหนัง ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายงานสารที่เป็นองค์ประกอบของกัญชาและกัญชงที่มีผลต่อผิวหนังหรือโรคทางผิวหนัง

Weak/No psychotropic effects	
Cannabinoid	Potential uses
Cannabidiol (CBD)	Psoriasis
Cannabigerol (CBG)	Psoriasis
Palmitoylethanolamide (PEA)*	Pruritus, allergic contact dermatitis, atopic dermatitis, other eczematous dermatoses, melanoma
Psychotropic effects	
Cannabinoid	Potential uses
Δ 9-tetrahydrocannabinol (Δ 9-THC)	Allergic contact dermatitis, psoriasis, melanoma
Cannabinol (CBN)	Psoriasis

*Not strictly considered an endocannabinoid; PEA does not bind to CB1 and CB2 receptors, but works by enhancing endocannabinoid binding to these receptors.
ปรับปรุงจากเอกสารอ้างอิง : Mounessa et al, 2017

CBD กับการซึมผ่านผิวหนัง

สาร CBD เป็นโมเลกุลที่ละลายในไขมันได้สูง (log K_{ow} 6) (Londt, 2014) จึงมีแนวโน้มที่จะสะสมในชั้นผิวหนังกำพร้า (stratum corneum) มากกว่าที่จะซึมผ่านลึกเข้าไปในผิวหนังชั้นที่ลึกกว่า ด้วยเหตุนี้ ในการตั้งตำรับเครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสาร CBD จำเป็นต้องใช้สารช่วยการซึมผ่าน หรือใช้เทคนิคการเพิ่มการซึมผ่านอื่นๆ เช่น เตรีียมในรูปแบบเจลประเภทคาร์โบเมอร์ (carbomer) (Hammell et al, 2016) การห่อหุ้มสารด้วยตัวพา (encapsulation) ใช้รูปแบบแผ่นแปะผิวหนัง หรือใช้ร่วมกับกรดไฮยาลูโรนิก (hyaluronic acid)

ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ CBD

การศึกษาความปลอดภัยของสาร CBD อาจสรุปได้ว่า ยังเป็นที่ยอมรับได้ คือ ไม่มีรายงานระดับผลข้างเคียง (No adverse effects levels (NOAEL)) (Marx et al, 2018) การทดสอบการระคายเคืองโดยการศึกษามนุษย์ Human Repeat Insult Patch Tests (HRIPT) ไม่แสดงอาการระคายเคืองหรืออาการแพ้ในอาสาสมัครจำนวน 52 คน (Pelger, 2019)

ปริมาณที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้

ปริมาณของสารสำคัญในเครื่องสำอางโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสาร CBD อาจมีความเข้มข้นต่ำกว่าที่เราคาดและอาจต่ำกว่าระดับที่จะมีประสิทธิภาพได้ ผู้ค้าผลิตภัณฑ์ดูแลผิวส่วนใหญ่ในตลาดต่างประเทศมักโฆษณาผลิตภัณฑ์ของตนว่ามีส่วนผสม CBD ในช่วง 200 มิลลิกรัม ถึง 400 มิลลิกรัมบรรจุในผลิตภัณฑ์นั้นโดยรวม ค่าเหล่านี้อาจจะบุนบนผลิตภัณฑ์หรือบนฉลากด้วย ยังคงมีคำถามว่า ค่าดังกล่าวสามารถแสดงประสิทธิภาพหรือประสิทธิภาพในการดูแลผิวพรรณหรือไม่ สอดคล้องหรือไม่กับวิธีการใช้ ปริมาณการใช้ในแต่ละครั้งจะมีสาร CBD เพียงพอที่จะแสดงผลตามที่อ้างหรือไม่ ยังคงเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบ

ข้อเสนอแนะในการควบคุมการโฆษณา

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการโฆษณาเครื่องสำอาง ระบุไว้ในหมวด 6 การโฆษณาของพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค จึงมีการห้ามใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสีย

กล่าวอ้างชื่อสารกัญชา-กัญชงว่าเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอางในทางการโฆษณา จำเป็นต้องมีสารดังกล่าวเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอางนั้นจริง หากมีการกล่าวอ้างสรรพคุณของสารประกอบด้วย จะต้องเป็นข้อความที่สื่อความหมายในขอบข่ายของการเป็นเครื่องสำอาง เช่น มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อความสะอาด ความสวยงามหรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงาม โดยไม่มีผลมุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลด้านอื่นแก่สุขภาพ โครงสร้างหรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเป็นสรรพคุณทางยา อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องสำอาง นั่นคือ จะต้องสอดคล้องกับประเภทเครื่องสำอางที่จัดแจ้งไว้ และต้องมีปริมาณของสารดังกล่าวเป็นส่วนผสมที่เพียงพอแก่การกล่าวอ้างสรรพคุณ จะต้องพิสูจน์ได้โดยตรวจสอบจากเอกสารหลักฐานตามแนวทางในการแสดงหลักฐาน เพื่อพิสูจน์หรือสนับสนุนข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเครื่องสำอาง ต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

แม้สทาพยาบาลจะระบุให้กัญชา-กัญชงมีประสิทธิภาพในการลดความมัน (anti-sebum) ก็ตาม แต่ไม่สามารถใช้ข้อความ “ป้องกันหรือลดอาการอักเสบของผิว” สำหรับเครื่องสำอางที่มีส่วนผสมกัญชา-กัญชงได้ เนื่องจากเป็นคำกล่าวอ้างที่เกินขอบข่ายของเครื่องสำอางและอาจเกินความจริง เครื่องสำอางย่อมไม่มีสรรพคุณในการรักษาโรค นอกจากนี้ เครื่องสำอางที่มี CBD เป็นองค์ประกอบเพียงเล็กน้อย แต่กล่าวอ้างโฆษณาสรรพคุณบำรุงผิว (skin conditioning) สำหรับผู้ที่มีปัญหาผิวแห้งจำเป็นต้องใช้เครื่องสำอางชนิดพิเศษที่เน้นสรรพคุณให้ความชุ่มชื้นต่อผิวเหนือกว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางทั่ว ๆ ไป โดยการนำผลการศึกษาประสิทธิภาพของสาร CBD ในการรักษาผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงิน

มากล่าวอ้าง เห็นว่าไม่สามารถทำได้ เนื่องจากปริมาณที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ทั้งหมด หรือพิจารณาจากปริมาณการใช้ในแต่ละครั้ง มีปริมาณน้อยกว่าปริมาณที่ใช้ในการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ เอกสารหลักฐานดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับเอกสารข้อมูลประสิทธิภาพผลของเครื่องสำอางที่นำมาสนับสนุนการกล่าวอ้าง

การควบคุมการโฆษณาของเครื่องสำอางที่ผสมกัญชา-กัญชงยังเป็นปัญหาสำคัญด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในหลายประเทศ ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้มีความเสี่ยงจากการโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง เห็นควรอย่างยิ่งให้ดำเนินการตามคำแนะนำของการโฆษณาเครื่องสำอางอย่างเคร่งครัด

ข้อคิดเห็นและคำถามเชิงนโยบาย

1. นานาประเทศได้มีกฎหมายห้ามใช้กัญชา-กัญชงเป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ด้วยเหตุผลที่สำคัญ คือ มีการใช้กัญชา-กัญชงเป็นยาแล้ว ดังนั้น กัญชา-กัญชง จะมีประสิทธิภาพด้านใดภายใต้ตัณียามของเครื่องสำอางที่ไม่ใช่ยา ซึ่งตามฐานข้อมูลของสหภาพยุโรป CosIng พบว่า สารนี้มีศักยภาพในการ 1) ลดความมัน (anti-sebum) 2) ต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) 3) บำรุงผิว (skin conditioning) และ 4) ปกป้องผิว (skin protecting) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วย่อมไม่แตกต่างจากสารทั่วไปที่ใช้ในทางเครื่องสำอาง และหากหลายประเทศห้ามใช้ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้อาจหมดโอกาสด้านธุรกิจในการส่งออก

2. มีการใช้กัญชา-กัญชงในผลิตภัณฑ์สุขภาพหลายชนิด รวมทั้งเครื่องสำอาง ต่างต้องกำหนดคุณลักษณะ (specification) ทางคุณภาพของวัตถุดิบ เครื่องสำอางกึ่งสำเร็จรูป เครื่องสำอางพร้อมใช้ คำถามชวนคิดก็คือ กัญชา-กัญชงที่ผลิตได้ในประเทศไทยมีคุณภาพเพียงพอหรือยัง มีหน่วยงานที่รับผิดชอบพิสูจน์รับรองเพียงพอ เชื่อถือได้และเป็นไปตามกฎหมายกำหนดหรือไม่ การควบคุมคุณภาพย่อมส่งผลให้ต้นทุนของผลิตภัณฑ์สูงขึ้น เป็นข้อที่พึงพิจารณาในด้านความคุ้มค่าทางธุรกิจด้วย

3. กัญชา-กัญชง กำลังเป็นที่นิยม แต่ยังมีข้อจำกัดด้านกำลังการผลิตภายในประเทศ ทำให้ต้นทุนของวัตถุดิบที่มีคุณภาพมีมูลค่าสูง ผู้ค้าจึงอาจพิจารณาใส่ในปริมาณไม่มาก อีกทั้งผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบจำนวนมากอาจมากถึง 30 กว่าชนิด การพิสูจน์ทราบการมีอยู่ของสารอาจเป็นไปได้โดยยาก อาจเป็นปัญหาในการควบคุมคุณภาพที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้

เอกสารอ้างอิง

- Baswan, S. M., Klosner, A. E., Glynn, K., Rajgopal, A., Malik, K., Yim, S. & Stern, N. (2020) Therapeutic Potential of Cannabidiol (CBD) for Skin Health and Disorders. *Clinical Cosmetic and Investigational Dermatology*, 13, 927-942.
- Chelliah, M. P., Zinn, Z., Khuu, P. & Teng, J. M. C. (2018) Self-initiated use of topical cannabidiol oil for epidermolysis bullosa. *Pediatr Dermatol*, 35(4), e224-e227.
- Cohen, T. (2020) *Certificates of Analysis: Your Proof of Safety and Efficacy*, 2020. Available online: <https://cbdclinic.co/blog/certificates-of-analysis-your-proof-of-safety-and-efcacy/> [Accessed].
- Dvorak, M., Watkinson, A., McGlone, F. & Rukwied, R. (2003) Histamine induced responses are attenuated by a cannabinoid receptor agonist in human skin. *Inamm Res*, 52(6), 238-45.
- Faken (2019) *The Future of Cannabis and Cosmetics in Canada*, 2019. Available online: <https://pharmaboardroom.com/legal-articles/the-future-of-cannabis-and-cosmetics-in-canada/> [Accessed].
- Fine, P. G. & Rosenfeld, M. J. (2013) The endocannabinoid system, cannabinoids, and pain. *Rambam Maimonides medical journal*, 4(4), e0022-e0022.
- Girdhar, M., Sharma, N. R., Rehman, H., Kumar, A. & Mohan, A. (2014) Comparative assessment for hyperaccumulatory and phytoremediation capability of three wild weeds. 3 *Biotech*, 4(6), 579-589.
- Hammell, D. C., Zhang, L. P., Ma, F., Abshire, S. M., McIlwrath, S. L., Stinchcomb, A. L. & Westlund, K. N. (2016) Transdermal cannabidiol reduces inflammation and pain-related behaviours in a rat model of arthritis. *European journal of pain (London, England)*, 20(6), 936-948.
- Hwang, Y. S., Kim, Y. J., Kim, M. O., Kang, M., Oh, S. W., Nho, Y. H., Park, S. H. & Lee, J. (2017) Cannabidiol upregulates melanogenesis through CB1 dependent pathway by activating p38 MAPK and p42/44 MAPK. *Chem Biol Interact*, 273, 107-114.
- Jastrzab, A., Gęgotek, A. & Skrzydlewska, E. (2019) Cannabidiol Regulates the Expression of Keratinocyte Proteins Involved in the Inflammation Process through Transcriptional Regulation. *Cells*, 8(8), 827.
- Linger, P., Mssig, J., Fischer, H. & Kobert, J. (2002) Industrial hemp (*Cannabis sativa* L.) growing on heavy metal contaminated soil: bre quality and phytoremediation potential. *Industrial Crops and Products*, 16(1), 33-42.
- Londt, R. S. (2014) An investigation of tetrahydrocannabinol, *cannabidiol and cannabinol content of cannabis conscated by the South African Police Service's Forensic Laboratories from various regions of South Africa* University of Cape Town, 2014. Available online: <http://hdl.handle.net/11427/5922> [Accessed].
- Maccarrone, M., Di Rienzo, M., Battista, N., Gasperi, V., Guerrieri, P., Rossi, A. & Finazzi-Agr, A. (2003) The endocannabinoid system in human keratinocytes. Evidence that anandamide inhibits epidermal differentiation through CB1 receptor-dependent inhibition of protein kinase C, activation protein-1, and transglutaminase. *J Biol Chem*, 278(36), 33896-903.
- Marx, T. K., Reddeman, R., Clewell, A. E., Endres, J. R., Bres, E., Vrtesi, A., Glvits, R., Hirka, G. & Szakonyin, I. P. (2018) An Assessment of the Genotoxicity and Subchronic Toxicity of a Supercritical Fluid Extract of the Aerial Parts of Hemp. *J Toxicol*, 2018, 8143582.

-
- Mounessa, J. S., Siegel, J. A., Dunnick, C. A. & Dellavalle, R. P. (2017) The role of cannabinoids in dermatology. *Journal of the American Academy of Dermatology*, 77(1), 188-190.
- NIH (1948) 168. *Misbranding of Helene Curtis Egg Shampoo. U.S. v. 13 Jugs, etc.*, 1948. Available online: <https://fdanj.nlm.nih.gov/catalog/csnj00168> [Accessed July 14, 2021].
- Oláh, A., Tth, B. I., Borbr, I., Sugawara, K., Szllsi, A. G., Czifra, G., Pl, B., Ambrus, L., Kloepper, J., Camera, E., Ludovici, M., Picardo, M., Voets, T., Zouboulis, C. C., Paus, R. & Br, T. (2014) Cannabidiol exerts sebostatic and antiinflammatory effects on human sebocytes. *J Clin Invest*, 124(9), 3713-24.
- Palmieri, B., Laurino, C. & Vadal, M. (2019) A therapeutic effect of cbd-enriched ointment in inflammatory skin diseases and cutaneous scars. *Clin Ter*, 170(2), e93-e99.
- Pelger, L. (2019) CBD, GRAargest organ., Society of Cosmetic Chemists *73rd Annual Meeting*. New York, NY, Dec 17-19, 2019.
- Sangiovanni, E., Fumagalli, M., Pacchetti, B., Piazza, S., Magnavacca, A., Khalilpour, S., Melzi, G., Martinelli, G. & Dell'Agli, M. (2019) Cannabis sativa L. extract and cannabidiol inhibit in vitro mediators of skin inflammation and wound injury. *Phytother Res*, 33(8), 2083-2093.
- Spradley, J. M., Davoodi, A., Gee, L. B., Carstens, M. I. & Carstens, E. (2012) Differences in peripheral endocannabinoid modulation of scratching behavior in facial vs. spinally-innervated skin. *Neuropharmacology*, 63(4), 743-9.
- The Office of Drug Control, A. (2019) *Hemp products*, 2019. Available online: <https://www.odc.gov.au/hemp-products> [Accessed].
- Tóth, B. I., Dobrosi, N., Dajnoki, A., Czifra, G., Olh, A., Szllosi, A. G., Juhsz, I., Sugawara, K., Paus, R. & Br, T. (2011) Endocannabinoids modulate human epidermal keratinocyte proliferation and survival via the sequential engagement of cannabinoid receptor-1 and transient receptor potential vanilloid-1. *J Invest Dermatol*, 131(5), 1095-104.
- Wilkinson, J. D. & Williamson, E. M. (2007) Cannabinoids inhibit human keratinocyte proliferation through a non-CB1/CB2 mechanism and have a potential therapeutic value in the treatment of psoriasis. *J Dermatol Sci*, 45(2), 87-92.

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทร. 0-2218-8445 โทรสาร 0-2251-3531
<http://www.thaihealthconsumer.org>
e-mail: consumer_sss@yahoo.com